

Historieglimt 11

Devle gård. Fra herskapsgård til trygdeboliger

På rekke og rad på hver sin høyde troner de store, gamle gårdene på Lade: Lade, Ringve og Devle. Devle kommer nok litt i skyggen av sine to store naboer selv om historien forteller at på 1650-tallet var Ringve den gang den minste av de tre store gårdene på Ladehalvøya. Også Devle gjemmer på mye historie fra sin storhetstid. Historikeren Haakon Odd Christiansen forteller litt om Devle gård: I dag ruver de nye trygdeboligene mot oss på Devlehaugen, så den gamle herskapsboligen blir liten i forhold. Noen synes nok at de virker ruvende nok, spesielt vinters tid med de mange opplyste vinduene og omkranset av nakne lauvtrær oppe på haugen. Så det er vel ikke for ingenting at boligkomplekset er blitt kalt slottet på folkemunne. Men i dette slottet har mange eldre fått sin heim. Her råder mye trivsel og fellesskap. Her møtes sagatid og samtid.

Navnet Devle er nevnt to ganger i Sverres saga (1182 og 1199) i forbindelse med striden mellom kong Sverre og baglerne. I begge tilfeller får vi vite at angriperen slår leir "*ved Devle innenfor Ladehammeren*". Den eldste navneformen er Depil, forklart av Oluf Rygh som vannpytt eller vannansamling. I sagatid var Devle en del av jarlenes eiendom, seinere hørte gården til Bakke kloster. Klosterets jordegods ble holdt samlet en tid også etter reformasjonen, men i 1574 gikk Lade over på private hender. Lades historie var også Ringve og Devles historie fram til Caspar Schøllers død i 1661. Sønnene Eiler og Christopher arvet Devle. Christopher, som var kjøpmann, ble en av i landets rikeste menn. Han hadde for øvrig embetet som berghauptmann (bergmester) nordenfjells.

Devles neste eier, Jochum Hinsche, var også kjøpmann. Omtrent 1695 var han byens største skipsreder, men han led store tap og måtte avvikle skipsredervirksomheten. Han døde i 1707 og hans faste forretningsforbindelse i Amsterdam, Christopher Compoteller, ble for en kort tid eier av Devle. Alt i 1708 ble gården solgt til kjøpmann Jonas Angell. Han overdrog den i 1737 til svigersønnen, kammerråd Just Wide. Fra nå av ble det mer stabilitet i eierforholdet. Devle var så i samme slekts eie helt til kommunen i vårt århundre overtok eiendommen. Det var familien under navnene Wide, Meincke og Finne som rådde grunnen der. Devle var avlsgård, det vil si at eieren ikke bodde der, men inne i byen. Likevel ble gårdsbruket drevet godt. Buskap og avling vokste. I 1723 var det 3 hester og 10 kyr på gården, i 1875 6 hester og over 30 kyr, vel å merke etter at arealet var redusert. I 1827 ble Devle overtatt av Just Meincke Finne. I hans tid ble det reist et nytt anlegg. Hovedbygningen fikk to sidefløyer og et visst preg av empire. Sammen med uthusene ble det dannet et lukket gardstun. Kerstin Gjesdahl Noach har gitt en fin skildring av anlegget i boka *Et byggemiljø*, der hun også omtaler hagens terrasser i sørskrånningen. Hagen er det lite igjen av og hovedbygningen er bare delvis restaurert.

Devle var vel den gården i Strinda som ble hardest rammet under krigen 1940-45. 575 mål dyrket jord ble beslaglagt. Der anla tyskerne sin store flyplass. Husene ble tatt i bruk av okkupasjonsmakten og det ble bygd hangarer og brakker på Devles jord. En viktig hending i etterkrigstida var det at Ladehalvøya ble innlemmet i byen ved den byutvidelsen i 1952. Devles 5-600 mål har etter det fått en ny karakter med industri og engrosfirmaer der tyskernes flyplass lå. Attføringsinstituttets store anlegg (ferdig 1961 og fornyet som omsorgssenter i 2014) ligger like ved Devle. Dessuten er det bygd store boligfelt på Devles grunn. Og gården selv har skiftet ansikt. Et imponerende anlegg er plassert der uthusbygningen lå, med 80 trygdeboliger. Plassen tillater ikke å ta med historien om de eiendommene som er utskilt fra garden Devle i tidens løp med Fagerheim som den største. Strinda bygdebok kan fortelle litt om det.

Våren 1983 stod de kommunale trygdeboligene på Devle ferdige og klare til innflytting. De er bygd i en stor vinkelformet hestesko rundt et tun med den gamle hovedbygningen på Devle gård midt imot. Det går en utvendig sammenhengende svalgang rundt alle husrekkene mot tunet, så her er det lett å besøke naboen til fots eller i rullestol. Inne fra tunet ses tre etasjer. På utsida er det også en sokkeletasje. Det er koselige leiligheter på to rom og kjøkken for ektepar, noen mindre for enslige og med hybelleiligheter i toppetasjen. I sokkeletasjen mot øst ligger Devlestua, en koselig og praktisk stue for ulike arrangementer og sammenkomster. Det vakre tunet ligger lunt til med tidlig vår. Her er bord og benker og beplantninger og et hyggelig sted å samles på godværsdager. Rundt omkring haugen vokser skog med ulike trær og planter.